

V Česku startuje Knihovna.ai. Národní program chce z knihoven vytvořit centra AI gramotnosti

Praha, Klementinum, 15. října 2026 – Česká asociace umělé inteligence ve spolupráci se společností Microsoft a Národní knihovnou České republiky spouští nový celorepublikový vzdělávací program Knihovna.ai. Jeho cílem je systematicky rozvíjet dovednosti knihovníků v oblasti umělé inteligence a postupně vytvořit síť AI ambasadů, kteří budou schopni pomáhat s orientací v AI také široké veřejnosti. Program je součástí iniciativy Microsoft AI National Skilling Plan pro Českou republiku.

Knihovny patří mezi nejdostupnější vzdělávací a komunitní instituce v zemi. Každoročně jimi projdou miliony lidí napříč generacemi a pro řadu z nich jsou knihovníci zároveň přirozenými průvodci při hledání informací i osvojování nových digitálních dovedností. Právě na této roli chce nový program stavět.

„Umělá inteligence se velmi rychle stává běžnou součástí práce i každodenního života. Pokud chceme výrazně zvyšovat AI gramotnost celé společnosti, potřebujeme dostat vzdělávání co nejbližší k lidem. A jen málokterá síť institucí má takový dosah a zároveň tak vysokou míru důvěry jako české knihovny. Nechceme knihovníky jen jednorázově proškolit. Chceme vytvořit komunitu lidí, kteří budou umět AI sami používat, kriticky ji hodnotit a postupně tyto znalosti předávat dál,“ říká **Lukáš Benzl**, ředitel České asociace umělé inteligence.

Od uživatele AI k jejímu ambasadorovi

Bezplatný program poběží od října 2026 do června 2027 a je určen pracovníkům veřejných knihoven, metodikům, vzdělávacím pracovníkům i vedení knihoven po celé České republice.

Jeho metodika je založena na principu **Learn – Apply – Share**. Účastníci tak nemají pouze získávat nové znalosti, ale současně je aplikovat v prostředí své knihovny a následně předávat dál. Postupně se budou rozvíjet od role **AI User**, přes **AI Facilitator** až po **AI Ambassador**, tedy knihovníka schopného aktivně podporovat AI gramotnost návštěvníků a kolegů.

Součást AI National Skilling Plan

Knihovna.ai se stává další součástí **AI National Skilling Plan**, který Microsoft v České republice představil v roce 2025. Cílem širší iniciativy je podpořit rozvoj praktických dovedností v oblasti umělé inteligence napříč různými skupinami obyvatel a pomoci České republice připravit se na změny spojené s rychlým nástupem AI.

„Česko umělou inteligenci používá stále více, v globálním žebříčku jsme se ale během jediného roku propadli z 24. na 27. místo, protože ostatní země jsou v adopci AI rychlejší než my. Ztrácíme tak konkurenceschopnost v Evropě, i ve světě. Právě proto Microsoft společně s Národní knihovnou a dalšími partnery podporuje národní plán AI vzdělávání, který má zpřístupnit potřebné dovednosti lidem ve všech regionech a pomoci Česku znovu získat tempo,“ popisuje situaci Michal Stachník, country manager Microsoft Česká republika a Slovensko.

Zapojení knihoven rozšiřuje program o mimořádně důležitou skupinu institucí, které mohou vzdělávání v oblasti AI přiblížit lidem nejen ve velkých městech, ale i v regionech a menších obcích. *„Knihovny jsou důležitá centra informací, vzdělávání i technologického rozvoje. Je tak naprosto přirozené, že ve své práci standardně využívají nástroje umělé inteligence. Jejich vývoj je však velmi dynamický. Sledovat jej a umět pochopit výhody AI, ale zároveň si uvědomovat rizika spojená s jejím využitím, patří mezi důležité znalosti*

dnešní doby. A právě systematické vzdělávání v dané oblasti uskutečňované navíc za podpory etablovaných odborníků je správným klíčem k rozvoji naší společnosti a nezbytným krokem pro úspěšnou budoucnost České republiky“, poznamenává generální ředitel Národní knihovny České republiky Tomáš Foltýn.

Knihovna jako místo, kam si lidé přijdou i pro radu s AI

Ambicí projektu je, aby jeho dopad nekončil u samotných knihovníků. Absolventi programu mají získané znalosti využívat ve své vlastní práci, sdílet zkušenosti uvnitř knihovnické sítě a vytvářet vzdělávací aktivity také pro veřejnost.

Do budoucna tak může vzniknout celorepubliková infrastruktura, díky níž se knihovny vedle své tradiční role stanou také místy, kde se lidé mohou bezpečně a srozumitelně učit pracovat s umělou inteligencí.

„Nemusíme budovat úplně novou síť AI vzdělávacích center od nuly. Jednu mimořádně silnou síť už v Česku máme. Jsou jí knihovny. Naším cílem je dát lidem, kteří v nich pracují, znalosti, materiály, podporu i komunitu, aby tuto novou roli mohli postupně převzít,“ doplňuje Lukáš Benzl.

Úspěšnost programu bude průběžně vyhodnocována podle rozvoje AI gramotnosti účastníků, jejich zapojení do vzdělávání, počtu realizovaných aktivit a následného dopadu na veřejnost. Dlouhodobým cílem je vytvořit fungující komunitu a síť AI ambasadů napříč českými knihovnami.

O programu Knihovna.ai

Knihovna.ai je národní program rozvoje AI gramotnosti českých knihoven realizovaný Českou asociací umělé inteligence ve spolupráci se společností Microsoft a Národní knihovnou České republiky. Program probíhá od října 2026 do června 2027 a propojuje vzdělávání, praktickou podporu, komunitu a tvorbu metodických materiálů. Je součástí **Microsoft AI National Skilling Plan v České republice**.

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

tisková zpráva

Kontakty pro média:

Martina Košanová

Tisková mluvčí

Národní knihovna ČR

Tel: + 420 602 811 320

E-mail: martina.kosanova@nkp.cz